

بازنمایی خلیقات سیاح‌منظری ایرانیان در شبکه اجتماعی اینستاگرام^۱

سجاد عبدالهی نسب^۲؛ حسن بشیر^۳؛ محسن صبوریان^۴

تاریخ ارسال: ۱۴۰۰/۱۰/۱۳ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۲۶

چکیده

مسئله شناخت خود، پیوندی ناگسستنی با تعاملات اجتماعی دارد. گذشته از علم حضوری هر کس نسبت به خویش و شناخت درونی هر جامعه‌ای از خود، این شناخت، ناگزیر در تعاملات اجتماعی متحول می‌شود. یکی از منابع شناخت تاریخی از خود، تحلیل سفرنامه‌های ایران‌گردی سیاحان بیگانه است. هدف این پژوهش، صرفاً تحلیل سفرنامه‌ها و استخراج خلیقات سیاح‌منظری ایرانیان نیست، بلکه به دنبال بازنمایی این خلیقات در شبکه اجتماعی اینستاگرام هستیم. برای این منظور، سفرنامه‌های سیاحان بیگانه را که در عصر صفویه و قاجار به ایران سفر داشته‌اند، بررسی کرده‌ایم تا به بازنمایی خلیقات سیاح‌منظرانه در اینستاگرام دست یابیم. در این پژوهش با استفاده از روش تحلیل مضمون، دو گام برداشته‌ایم. ابتدا با مطالعه ۵۷ سفرنامه عصر قاجار و صفویه، ۸۵ گزاره مرتبط با خلیقات ایرانیان به دست آمد. در ادامه، از این مضامین به ۸۲ هشتگ در اینستاگرام رسیدیم و در مجموع ۱۶۴۰ پست مرتبط با این هشتگ‌ها را تا رسیدن به اشباع نظری بررسی کردیم. در این مرحله، مشخص شد که بازنمایی امروزی این خلیقات نسبت به عصر قاجار و صفویه چه تغییراتی داشته است. از ۸۲ هشتگ موردبررسی قرارگرفته در اینستاگرام فارسی، ۶۲ درصد بازنمایی کامل، ۱۴/۶ درصد بازنمایی معکوس، ۵ درصد بازنمایی به صورت ناقص و در نهایت، ۱۹ درصد فاقد هرگونه بازنمایی در اینستاگرام فارسی بودند.

واژه‌های کلیدی

خلیقات ایرانیان، سفرنامه، خلیقات سیاح‌منظری، اینستاگرام فارسی، شبکه اجتماعی.

۱. این مقاله براساس نظر گروه دبیران و سردبیر فصلنامه، پژوهشی است. این مقاله مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد سجاد عبدالهی‌نسب در دانشکده فرهنگ و ارتباطات دانشگاه امام صادق (علیه‌السلام) است.

۲. دانشجوی دکتری علوم ارتباطات، گروه علوم انسانی، دانشکده ادبیات، علوم انسانی و اجتماعی، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. sabdollahi717@gmail.com

۳. استاد گروه ارتباطات و تبلیغ، دانشکده معارف اسلامی و فرهنگ و ارتباطات، دانشگاه امام صادق (ع)، تهران، ایران. bashir@isu.ac.ir

۴. استادیار گروه علوم اجتماعی اسلامی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه تهران، تهران، ایران. saboorian@ut.ac.ir (نویسنده مسئول).